

DEO OPT. MAX. VNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LVCÆ ORTHODOX. MEDICORVM PATRONO.

QVÆSTIO MEDICA

CARDINALITIIS DISPVATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS XII. MARTII.

M. PHILIBERTO MORISSET, Doctore Medico, Præside.

An The Chinesum Menti confert?

976

NATVRA optima rerum omnium parens, quæ *αὐτομάτη* & *ἀπὸ φύσεως* τὰ ἴδια, à simplicibus ad composita, à rudi indigestâ mole ad formam, ab organis ad corpus, à corpore ad animam progrediens, ex semine & sanguine menstruò varias partium ideas adumbrat, ex semine quidem omnes ferè partes similes dissimilium gratiâ multis viribus ad sua obcunda munia obactiones motionesque multiformes præditas, vnde aliæ molles & humidæ vt sanguis, caro; aliæ siccæ & solidæ, vt os, nervus, vena, membrana, quas tamen infinitis penè numeris dissimiles ex ossibus, nervis, carne cæterisque constatæ longè superant; ex sanguine verò crasso Iecur ei nuper affuso & conercto simile, rubicundius & mollius Corde, *ἡ δὲ καρδία* *ἰσχυρὴ*, *αἰματώδης* *εὐλαβής*, facultatis naturalis sedem, Lesbiam omnium partium normam & tanquam Polycleti regulam; ex tenui & fervido, Cor *τὸ πικρὸν* *ῥυτίον* *ἐρυθρὸν*, calidissimum omnium viscus, vitæ principium, caloris & vivifici nectaris fontem, arteriarum scaturiginem, quo vigente vigent omnia, languente languescunt, intereunte intereunt. Tertium verò principium ex quo nervi omnes oriuntur ex solo semine, tria hæc principia vix initio ob exilitatem conspicua, temporis tractu suis sedibus secreta in vniversum corpus *διεσπάρται* diffundunt, dorfi quidem medullam Cerebrum tanquam truncum producens: Cor verò maximam Arteriam, & Hepar Venam Cavam.

CEREBRVM *ἡ κεφαλή* *τῆς ψυχῆς* *καὶ τοῦ σώματος*, non modò sensuum sedes, & motuum *συναρτησίων* artifex, sed & Palladis Mnemosynêque delubrum, intelligentiæ internuntius, sapientiæ, iudicij & cogitationum quibus homines ad Deum Opt. Max. propius accedunt, domicilium: vndique offeio integumento circumseptum, substantiâ molli, albâ, medullofa, nec faciliè liquabili, reliquorum ossium medullæ dissimili, in orbes quasi circumvoluta, duplici membranâ, gyris in ambitu velutque mæandris, multiplici sinuum & ventriculorum anfractu exornatum, venas vtriusque sulcipit à ramis internis iugularium tubulicis & sinibus duræ meningis, arterias à carotidibus, atque ijs quæ per vertebrae affurgunt tunica duplici venarum amulas, nervum in propria substantia nullum possidet, figurâ sphericâ, homini multum & copiosum concessum est, ad actionem *ἐργασίαν* varietatem: Cerebellum altera Cerebri pars, ciuilem cum cerebro substantiæ, compressâ rotunditatis, lineis ac sulcis tenui meninge interceptis exaratum, reconditur intra ossis Occipitis amplos sinus, Memoria dicatur non secus ac Sinciput Imaginationi: quid memorem *ῥυτίον* corpora, plexum retiformem, choanum, conarion, pylorum corpus, *ἡ δὲ κεφαλή*, epiphysim vermiciformem, ventriculorum numerosam texturam, conformationis varietatem in spinalem medullam, processus nervorum, apophyses, non in sensuum modò organa, sed etiam in fauces, laryngem, stomachum, ventriculum, viscera, intestina, in omnes denique faciei partes?

IN hac sacra Palladis arce, mentis regiâ, hominis speculâ, quinque sensus externi salutis ac tutelæ gratiâ excubias agunt, visus quidem qui non sit in instanti, cæteris præstantior, quo homines capti, admiratione cœperunt philosophari causasque rerum investigare, siquidem defluxit Philosophia à cælo in animos nostros, sed oculis sequentis deducta est in hospitium: qui primi conspexerunt vias quæ à cælo ad nos tendunt regias: & quod mens in animo est, id oculus in corpore, quæ acutè incipit cernere, cum primùm corporis oculus deflorescit: ex multis humoribus, aqueo, vitreo, crystallino, primario visus organo, tunicis, musculis, nervis, aliisque ad stuporem elaboratis, suo colore, sanitate & morbi, corporis & animi affectus tanquam speculum representans, *ὁ ὀφθαλμὸς* *ἐργασίαν* *τοῦ νοῦ*, auditus visu inferior, ad disciplinarum & sapientiæ cultum idoneus, in quo auricula, *πτερὰ* *ἀκουστικὰ*, membrana, ossicula tria, incus, stapes, malleus, musculus, os *ὁ ἀκουστικὸς* cum labyrinthis anfractibus, ær congenitus qui ab externo motus sonum excipit, nervus auditorius, affabri elegantia & artificio Naturæ efformata conspiciuntur: quid moror reliquos? nec modò satellitio funguntur munere, verum etiam rerum externarum formas veltore spiritu animali per nervorum ductus sensui interno in quo sita est primaria sentiendi anima, exhibent; proutque veras aut falsas ab obiectis hausas species, proque organorum puritate aut dispositione multiplici rectè aut malè percipit; quas demum aliquandiu retinet Phantasia, per quas res obiectas etiam absentes dignoscit, sensatæque species ab interno sensu, componit ac dividit, quas tandem Memoria in Cerebro consignat citra materię vestigium.

ANIMA sive mens, corporis rectrix, formarum præstantissima, substantia incorporea & spiritalis, *ἀψύχου*, *ἄσφαιτος*, *ἀίδιου*, hominis corpori conjuncta, omnium actionum in corpore animato fons, non *αὐτοκίνητος*, non harmonia, non numerus seipsum movens, sed vitæ, motus, sensus, intellectusque principium, quodammodo omnia entia, & veluti manus, instrumentum instrumentorum, & intellectus, est species specierum, ac sensus sensibilium, corporis vitur organis ad obcunda sua munia, cum sit animi cognoscere, sentire, opinari, consultare, intelligere, & cum temperamentis partium operari, quæ non modò omnes actiones variant, verum etiam ipsum à corpore se iungere possunt, proque varia conformatione, humorum spirituumque copiâ & qualitate, sapere, desipere, vel ratione & intelligentiâ valere, vnde variæ oriuntur species ridiculè larentium, vt Democriti, furentium vt Hericulis & Ajacis, ab hominum conspectu societateque abhorrentium vt Bellerophonis, quæ sæpe mirâ varietate miscentur, hinc *καὶ τὰς ψυχὰς*, *καὶ τὰς ψυχὰς*, *καὶ τὰς ψυχὰς*: à pituita segnitie, torpor, fatuitas, *ἡ δὲ κεφαλή*, lethargus: ab humorum contemperatione, nec non proba organi dispositione intelligentiâ, scientiâ, prudentiâ & reliqua animi bona, quæ non vt corporis & fortunæ, fluxa ac aliena, sed solida verèque nostra sunt ac immortalia. Hæc sola animi decora non largitur Naturæ favor nec indulgentia fortuna, sed sudore studioque redimi, vera quæ cum naufragio enatent viatica ipsa ratio vult, quæque avelli nequeat *καὶ τὰς ψυχὰς*.

THE Chinesum, herbula exsiccantis facultatis, ex qua potus conficitur, consolidæ minoris folijs apprimè similis, exiguis in ambitu incisuris, quæ siccata in ferventem ollam coniungunt, leviq; coctione factâ, liquorem hunc sapore subamarum, nec ingratum, calidum sorbent, eoque convivas hospites excipiunt, *δύον* *δὲ πικρὸν* agnoscunt: nunc verò apud nostros Principes & Magnates in deliciis haberi velutque *ἀδελφικὸν* plerisque morbos abigere nemo nescit: an quia planta exotica? an quia nova? cum acrior sit cupiditas ignota cognoscendi quàm nova repetendi, omnesque ad nova concurrant, ad nova convenient; an à calore & siccitate, an à partium tenuitate sapientior animus? an quia multiplici experimento variis morbis opitulatur, & peculiarem Cerebro, mentis domicilio dicarit operam? siquidem sopitos & languentes spiritus recreat, defecatores reddit, *ἀδελφικὸν* arcet, melancholiam emendat, crassam & viscidam pituitam subigit, *καρδίαν*, *ῥυτίον*, quam hyoscymus, solanum, cicuta invehunt, lethargum, apoplexiam, comam, & id genus affectus propulsat, caput infactu expedit, Mercurij virgæ instar, sporem discutit, anhelosim, stomachi imbecillitatem, nephriticidique obnoxios confert. Non moror alias penè innumeras illius dotes, quibus omnibus cæteris partibus fert suppetias. Apage Homericum Moly, Turcarum Caueath, Moscovitarum Medonem, Druidarum Viscum quernum, ænopiam radicem, Vinum etiam ipsum, quorum omnium vires longè superat Chinesum istud nectar, quod superfluum partium humiditatem exaurit, corpori *δύον*, cerebro robur, animoque *δύον* conciliat.

Ergo The Chinesum Menti confert.

Proponebat Lutetiæ ARMANDVS-IOANNES DE MAVVILLAIN, Parisinus, A. R. S. H. M. DC. XLVIII.

P.A.P.
MORISSET